NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V saboto 13. marca (ranoživna) 1852. *List* **21.**

Narodska pesmica iz Liburnie.

(Zapisana kakor čujena.)

Anica se je
Materi molila,
Da ju pusti
Za goru po vodu.
»Ne hod', Ane,
Za goru po vodu,
Zač je voda
Z mejo ograjena
I ju čuva
Premladi Orlando,
Ki je prevaril
Do devet devojak
I tebe če
Anice! desetu«. —
Šetje Anice
U devetu kamaru
I ubukla se je
Čaj' naj leplje mogla;
Zela je vidro,
I seče po vodu.
Kada pride
Za onu černu goru
Reče njemu:
»Pomoz' Bože,
Premladi Orlando!«
»»Bog te primi
Premlada devojko!
Povedi ti meni
S kega roda si ti?««
»Jaz sam roda
Uboga sirota,
Brez milog otca
Brez mile majčice«.
On govori sluge:
»»Spodaj njoj ti vidro
Hladne vodíce,
I ju ti sprevodi
D' one černe gore;
Zapevajte lepo,
Daj' vas čut' daleko««.
Kada oni pridu
U onu černu goru,
Zapevaju lepo,
Da jih čut' daleko.
I on jo opita:
»»S koga roda j' ona?««
»Ja sam roda
Kraljevića Marka
A hćerčica
Jura Kamenčića«.
Povede sluga
Svomu gospodaru;
A gospodar mu
Žalostno zavapi:
»»Nij' me prevarila
Sva turška vojska,
Koliko me je
Anica devojka««.

Molila (prosila), zač (ker), prevaril (goljufal), šetje (gre), ubukla (oblekla), daleko (dalječ), zavapi (odgovorí, zakričí).

Kako v tacih krajih, kjer vode manjka, dobre in stanovitne kapníce napraviti.

Spisal Juri Pajk.

V mnogih krajih je sila težavno in skoraj nemogoče si vodnjakov ali štirinj (Brunnen) napraviti. V tacih nar bolje kaže, si kapníc (Cisternen) narediti, ktere, če so dobro napravljene, previdovajo gospodarje s potrebno vodo saj za živino, kuho, perilo, in ob nevarnosti ognja.

Kapníce so pa le takrat dobre, kadar so dobro napravljene. Po mojih mislih in skušnjah se napravljajo nar bolje takole:

Na pripravnim kraji dvoriša, ali kjer scer hoče kdo kapníco imeti, da se v nji več ali manj vode nabíra, ali če hočeta dva soseda ali trije skupej eno kapníco imeti, pa tako, da se zamore deževnica lahko stekati, se skoplje kakor za navaden vodnják ali štirno okrogla jama **16** čevljev in pol globoka, in **10**, **13** ali **16** čevljev široka.

Bolji je, da je kapníca širji kakor da je pregloboka, ker izkopanje zemlje na globoko, in zidanje stranskih sten iz globociga veliko več stroškov prizadene, kakor če je kapníca nižji in bolj na široko izdelana.

Je jama do **16** čevljev in pol na globoko dokopana, se poravná njeno dno čez in čez popolnama ravno. Po tem se postavi lih na sredo jame koleč, ki mora terdno stati, in v njegov zgornji konec se zabije žebelj brez glave; v ta žebelj se natakne na koncu prevertana lašta, ktera se okoli žeblja suče in za méro služi, da se širočina jame krog in krog enako velika napravi; — se vé da ta lašta, ktera polovíco jamne širočíne premerja, se ima ravno za to polovíco jamne širočíne dolga napraviti; postavim: kapníca ima **1** sežinj široka biti, po tem mora lašta pol sežnja ali **3** čevlje dolga biti; je kapníca **2** sežnja široka, se mora **1** sežinj dolga lašta za merež napraviti. Dalo bi se tudi z motozam (z žnoro) meriti, pa motoz je goljufiv.

Je širočína jame krog in krog na to vižo natanjko zmerjena, se začne zidati, in scer tako, da se cegli tako eden na druziga pokladajo, da se njih notranja, to je, v kapníco obernjena plat vedno tiste lašte dotikuje, ktero ima zidár za mero širočine. Tako se zida krog in krog.

Je okrožje jame na to vižo za nekaj čevljev s cegli dozidano, se tisti prostor, ki je zadej za ceglam in med zemljo, prav terdno z dobro ilovco zatlači za dobriga pol čevlja. Pri tem delu je pa skerbno na to gledati, da med ilovco celò nič šute ali kakiga péska ne pride, ker bi scer po ti šuti voda iz kapníce vhajala, in bi se tako kmalo posušila.

Je tako en del kapníce obzidan in z ilovco zatlačen, se začne naprej zidati in poredama z ilovco zadej terdno zadelovati, tako dolgo, da še **3** čevlje do verha kapníce manjka.

Sedaj se prevdari: na kteri strani se bo žleb ali kanal napravil, po kterim se bo dežnica izpod kapa v kapníco stekala. (Dalje sledí.)

Kako napise na pisma narejati.

Mnogo pisem na pošto pride, na kterih so taki napisi, da človek ne vé, kam da bi pismo poslal, da bi prav bilo. To velja posebno od tistih napisov, ki se glasé na kako sosesko, kterih je več enacega imena, in ako ni pristavljeno, v kterem kraju, pri kterej pošti, ali pri kterem mestu ta soseska leží. Tako na priliko bi bil pomanjkljiv napis:

Naj prejme J. J.
v Bistrici,

ker je Bistric na Krajnskem, Štajarskem in po druzih krajih veliko. Ako se še pristavi: „Na Notranjskem ali Bohinskem itd.“ bo pismo kmalo

na namenjeno mesto prišlo, ki se tako večkrat cele mesce od kraja do kraja pošilja, preden na pravo mesto pride. Mnogo jih je pa tudi, ki od napisa celò nobenega zapopadka nimajo, akoravno znajo brati in pisati. V spričbo tega bi zamogli sto in sto napisov napeljati; damo pa le sledečega v izgled:

»Ta pisem schlisch na Narperga Bezírk zdej je pa dwe ur od narperga naprej Kranſki Luka is Schwina berenta .... se imnuje na Stajarskim na enem hribzki stoji win toz od enga gospoda tle not se kolaraben seme dobi«.

Takim v poduk povémo, da na napisu ni druzega treba, kakor imé in perimek tistega, na kterega se piše, in pa kraj, v kterem stanuje, in bližnjo pošto natanjko naznaniti, in sicer takole:

Naj prejme
gospod (gospa), posestnik itd.
v .... (Šmartnu)
pri .... (Krajnju).

Ako se pa pismo pošlje v kako mesto, ni treba druzega, kakor imé mesta napisati, zraven pa je potreba hišno številko, in če tisti, na kogar se piše, v kakem predmestju stanuje, tudi predmestje pristaviti, n. pr.

Naj prejme
Blagorodni gospod J. J.
v Ljubljani
na Poljanah št. . . .

Na šolske učence, ces. vradnike itd. ni treba številke in predmestja, ampak le pristaviti, v kteri šoli so, ali kterej vradníi itd. služijo.

Nekteri pa tudi delajo napise v nemškem jeziku, misleči, da se sicer na napise v slovenskem jeziku ne porajta; toraj toliko smešnih na pol nemških, na pol slovenskih napisov pride na pošto, na priliko:

Ann dem
Hern Lukas . . . . Jipaw Stat Ein
Holzhaft (Staatsanwaltschaft!!)
zum Kanzelaidinar.

Vsacemu je prosto napis narediti, v kterem si bodi jeziku; nobeno pismo zavolj tega ne bo zaostalo ali se zgubilo. Le takrat, ako se v kake tuje nemške kraje piše, je svetovati imé kraja tudi v nemškem jeziku pristaviti, sicer pa je to nepotrebno, ker vradniki na Slovenskem, ki imajo s pismi opraviti, morajo slovensko znati, in nobeden se ne bo in se ne smé prederzniti, pisem, na kterih so slovenski napisi, zaderževati, ali kaj druzega zoperpostavnega ž njimi početi, ker bi sicer kazni zapadel. Cegnar.

Popís

smreke u Vitinjski fari na Štajarskem, na kateri so si nekteri podobo matere božje viditi domišljevali.

(Konec.)

Kar sim ob tem trojnem obiskanju smreke zvedil, je bilo zlata vredno; vender me je še skerbelo zvediti, kako se je ta reč začela, in to zvediti sim še pozneje dvakrat smreko in Pačane obiskal in scer zadnjikrat 27. januara 1852. Obadvakrat sim nekoliko ljudí pri smreki našel, podobe pa nisim na njej nobene več zapazil.

Zravno tega, da sim ta široko razglašeni čudež sam na Pako preiskavat hodil, sim tudi Berložnikove ljudí in njegove sosede na tenko izpraševal za vsem, karkoli se mi je dozdevalo, da bi me mojemu cilju bliže pomakniti utegnilo.

Ob tem izpraševanju in zvedavanju sim na neverjetno sirovo neznanstvo, na tako gosto slepoto u keršanskih rečéh zadel, in toliko o tem debelih laží slišal, da bi z njimi lahko cele bukve napolnil. V tej njih slepoti in tèmi se je včasi kako zerno zasvetilo, katero sim hitro pobral, ter ga svetu na ogled položim.

Berložnikova rodovina znese vkupno 12 oséb. Njih najstareja oseba ima 69, najmlajša 7 let. Te ljudí je, pred ko so se shodi u njih gaj bili začeli, terdo siromaštvo stiskalo. Polni nabožnega praznoverstva, so samo v njim pomoči iskali si svojo revšino izboljšati, zatorej so se delu svojega stana skoro čisto odvadili. Ker jim praznoverske misli zmirom po glavi rojijo, so se že pretečene leta večkrat med saboj pogovarjali in si želje razodevali, da bi Bog vender tudi na njih dvaverhnati smreki hotel kak čudež storiti, kakoršni se je na dvaverhnati smreki na Oslovi gori pri Belih Vodah u Škalskem okraju pred nekimi leti godil, kamor se iz Pake prav lepo vidi. Berložnik mi je pripovedal, da Bog na dvaverhnatih smrekah posebno rad čudeže dela. Za poterjenje tega mi je povedal, da je na Oslovi Gori dvaverhnata smreka stala, da se je med njenima razsohama svet križ prikazeval, pred katerega je nekega kmeta vol klečat hodil. To je sprožilo obilne shode do tiste smreke, in ljudjé so pri njej toliko dnarjev ubogaime dajali, da so pred tremi leti na tistem mestu, kjer je dvaverhnata smreka stala, začeli veliko cerkvo svetega križa zidati.

Neki Pačan mi je razodel, da so tudi Berložnikovi med razsohe svoje dvaverhnate smreke vsakoverstne podobe svetnikov postavljali, so krave in ovce k tisti smreki gonili, pa nobeno živinče ni hotlo tam pokleknovati. (Berž ko ne, da še ti ljudjé niso bili zvedili, da goveda in ovce gotovo pokleknejo, ako u kaki jamici solí najdejo, katere drugač doseči ne morejo).

Berložnikovi so tudi že prejšne leta pripovedovali, da sta na njih zemlji, nekoliko pod dvaverhnatoj smrekoj nekdaj nunski klošter in pa cerkva Matere božje stala, katera so ajdovski Francozi nekdaj dolgo poderli!!!

Pred tremi leti na svete Višarje gredé so Berložnikovi ljudjé tudi Bokersdorf na Koroškem obiskali, ker se je govorilo, da se tamkaj u nekem gaju Mati božja pastirjem prikazuje. Berložnikovi niso tam tiste prikazni vidili, ali to so bili zapazili, da so romarji tiste pastirje lepo darovali.

V njih pogostnem, že privajenem praznovanju so jim njih dvaverhnata smreka, sveti križ na Oslovi gori in Bokersdorf vedno u mislih in na jeziku bili. Pastirji u Bokersdorfu so jim luč prižgali, kako bi se shodi tudi na Pako u njih gaj napeljali.

Lansko leto je bila teden pred Binkoštmi stara Berložnica sopet na sv. Višarjih, od kodar je binkoštni pondeljk domú prišla. Ko domú pride, zvé, da ste njeni vnukinji prigodbo o golobu in Materi božji sosedom že razglasile. Ta prigodba se je bila pod Berložnikovoj strehoj nekoliko dni popred, ne pa u njegovem gaju izlegla. Ko so se sosedje in drugi okolj njegove smreke shajali, je ona hinavsko jim pripovedovala, da so Žabnički gospod tehant v četertek pred Binkoštmi na sv. Višarjih vsim romarjem oznanili, da se bo na Paki na neki smreki na binkoštno saboto velik čudež godil, da se bo na njej Mati božja prikazovala, katero bojo pa le tisti vidili, ki so v posebni gnadi božji!!!

Berložnikov sin J., zdaj 23 let star, je poprejšne leta, dokler je še pastir bil, večkrat za kratek čas u skoro domačih smrek z nožičem vsačih kak križec, včasih kako hišo, ali cerkvo, včasih kako človeško podobo zarezal, in je vidil, da se take podobe, kadar smolo spustijo, na soncu prav lepe prikažejo. Da bi toraj razun njegove sestre Jerčike tudi drugi obiskovavci na smreki kako podobo zagledali, je J. tedaj pa tedaj visoko na njenim steblu enake podobice napikal. Ob večerih, kadar ni bilo veliko unajnih romarjev vkup, je on lampice na smreko nosil, in vošene svečice na veje pritikal in zažigal, je včasi kako vošeno, včasi kako papirnato podobo na smreko pritisnil; — in te čisto naravne rečí, katere so priprosti obiskovavci rajši za čudež

vzeli, kot da bi se bili o njih sleparski malovrednosti prepričali, so pretečeno leto najmanj stotavžent romarjev iz Štajarskega, Koroškega, Krajnskega in Horvatskega k sebi privabile!!! — Zarajtanih denarjev od teh romarjev je na Paki 1135 goldinarjev, nezarajtanih pa lehko da še več ostalo.

Tega dobička Pačanom nezavidim, žalim pak, da poglavarji niso glasovitega čudeža odkraja ojstro pretresti dali, dokler še ni bilo toliko sveta osleparjenega.

Pačani bi za letos več ne vedili, kako bi ljudstvo k svoji smreki mamili, ako bi jim neke dekline iz Ruš (Maria Rast) za Dravoj ne bile čedne podobe matere božje lansko jesen darovale. Ta podoba iz lesa, 12 palcev visoka, v svitlo belem oblačilu, s pozlačenoj kronoj na glavi, s poobešenemi rokami, od katerih se ji pozlačeni žarki na tla spušajo, z rudečimi jagodami (koravdami) okoli vrata, stojí blizo smreke na oltarji u kapelici, katero je Berložnik iz desek nalaš za njo napravil. Letošnji prihodniki, (kateri imajo véro za gore prestavljati!) so si dali od Pačanov dopovedati, da se je ta podoba lani na smreki prikazovala! — Pred njoj stoji bel glinast krožnik za denarje nabirati, iz katerega jih Berložnik vsaki dan po večkrat ogreblje, brez da bi za nje komu odgovor moral dajati. — In s temi denarji, katere laž in sleparstvo u plajšu pobožnosti goljufanim popotnikom nemilo iz žepov muzga, s temi denarji bi si Pačani radi cerkvo? hišo božjo? postavili! — Kdor pomisli, da je naš izveličar Jezus Kristus svoji cerkvi resníco za uklado podložil — resníco, za katero je svoje življenje na križu pustil — resníco, kateri za ljubo so tudi njegovi aposteljni in učenci najstrašneje muke — smert voljno preterpeli: tistega mora strah in groza obhajati, slišati, da si tukaj nekteri prizadevajo na uklado laží z izgoljufanimi denarji božjo hišo staviti!

Pa vender, mislimo si, da bi se tukaj v resníci cerkva postavila, bomo pa vender zategli verovati, da bi katoljška cerkva tacega duhovnika izmogla, kateri bi se prederznil najsvetejši ofer sv. maše u cerkvi opravljati, za katero je osnova u peklu narisana bila, pod katero je sam peklenski satan svoj pervi vogelni kamen vložil, katera bi na ukladi laží in sleparstva stala!

Iz tega bo vsak lahko posnel, da tisti, ki na Pako k smreki romajo, brez vsega dušnega dobička, samo grešno sleparstvo v njegovi hudobíi poterdujejo in podpirajo, in po takem Bogu popolnoma — nasprot stopajo.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Karlovca se 4. marca „Novícam“ tole piše: „Ker nekteri Krajnci, kteri hodijo v Karlovec pšenice, koruze, prosa, napolice in druziga žita kupovat, so tako nespametni, da se dajo od fakinov in druzih brezvestnih mešetarjev (ondi nastanjenih Krajncov) slepariti, da žito pri vsakim vaganu 2 ali 3 krajc. više plačajo (ker to fakini dobijo na roko, kar se oni pri kupcu više pogodé (zglihajo) in siromak Krajnec plača), omenite to stvar v „Novícah“ in razjasnitevjim, da v Karlovcu dobijo žita dosto, magazinov stojí vsaki dan 150 odpertih, in da naj se kupec pri tergovcu za kup sam pogodí, pa bo vidil, da bo pri vsakim vozu prihranil 2 do 3 fl. Zakaj bo siromak fakinam zobe mastil, ki imajo dosti 1 krajc. od vagana in ne od mernika za nalaganje vozá! 6 Karlovških tergovcov.

Iz Cividada. Ker vém, da je „Novícam“ vsaka slovenska drobtinica draga, se tudi jez enkrat iz Lahov oglasim in vam z veseljem povém, kako verlo se duhovni gospodje v Šent-Peterski fari s slovenšino obnašajo. Gredoč eno nedeljo popoldan v imenovano faro na sprehod, stopim tudi v cerkev, kjer so ondašnji farmani ravno pri popoldanski službi božji bili. Serce mi je veselja igralo, slišati dušniga pastirja pobožne poslušavce v čistim slovenskim jeziku keršanski nauk učiti; po dokončanim sv. nauku pa je zadonela od vse pričujoče množice lepa pesem „Sveto“. — Vse to slišati v tako imenovani laški deželi, in v deželi, v kteri lahunstvo, zaničevaje vsako drugo narodovnost, glavo povzdiguje, se domorodca serce povzdigne radosti polno, in iz globočine serca doní: čast in hvala rodoljubnim gospodam duhovnikam, ki tako ljubeznjivo v milim maternim jeziku svoje ovčice podučujejo.

A. Komelj.

Iz Celja. Xρ. *). 14. sušca je bila pri naši c. k. deželni sodíi perva sodba, pri kteri sedí namesto poprejšnih porot po novi postavi 5 sodnikov in predsednik, ki razsodijo krivíco ali nedolžnost zatoženca in določijo kazin, in pri kteri obravnavi smejo le pravoznanci in taki biti, v kterih znanstvo sodniška reč spada. Sodilo se je hudodelstvo požíga; zatoženc je bil kriv spoznan in na 15 let v teško ječo obsojen. — Ravno se širi po mestu grozna govoríca, da je neka kramarica in kerčmarica pri sv. Duhu poleg Konjíc nekiga kupčevavca z lesam zavolj 4000 fl. na grozovito vižo ob življenje pripravila, kteriga truplo so v vodi našli; sodijsko preiskovanje se je že začelo. — V pomoč pogorelcam v Levcah so napravili po sporočilu tukajšniga ljudomiliga županijstva naši verli rodoljubi in prijatli umetnosti slovensko igro „Županova Micka“, za ktero si je spet po stari lepi navadi naš častiti bukvotiskar g. Jeretin s svojimi hvalevrednimi sinovi veliko prizadjal, kterim se moramo, kakor vsim rodoljubnim g. igravkam in igravcam očitno zahvaliti; nar bolje sta se pa spet, kakor v vsih domačih igrah, skazala Jaka župan in njegova hči Micka. Gledíše je bilo čez in čez polno; nabralo se je 164 fl. Ta skupšina znese s tistimi darovi, ki so se po hišah nabrali, 400 fl., razun živeža in oblačíl, ki so se ubogim pogorelcam odrajtali. Bog poverni dobrotnikam stoterno njih milodar! Omeniti moram tudi milošine, ki so jo bližnje vasí in Žavce s svojim neutrudljivim županam Širca imenovanim revežem podarili in pripomogli, karkoli je v njih moči bilo. Ali Bogu bodi milo! vsi ti obilni darovi ne bojo zamogli strašne nesreče dostojno polajšati. — Ta celi mesec slišimo zale fante ukaje in prepevaje po Celji koračiti, kteri notranje veselje in žalost v pesme razlivajo, — so rekruti, ki imajo ne za domači regiment Kinsky, ampak za druge polke srečkati.

Iz Štajarsko-Krajnske meje. Na stranski železnici, po kteri iz Hrastnika na cesarsko železnico premog vozijo, se je 1. dan t. m. grozna nesreča naključila. Šel je namreč 60 let star berač Jakob Krajcar, akoravno je ostro prepovedano po stranski železnici k Savi; za njim perletijo vozovi kot strela, in ker je bil berač gluh, ni slišal gromenja vozov, ter se ni vedil ogniti; voznik pa, ki je vedno prenaglo vozil, in že lansko leto pridnega kmeta v veliko nesrečo pripravil, ga je morebiti prepozno zagledal, da voza več ustaviti ni mogel, in berača povozil. Ubogi starčik je bil tako raztergan, da skorej človeške podobe več imel ni. Nemarni voznik je spotama pobegnul, in c. k. sodija je spoznala, da je res po hudi nemaršini ta nesreča zgodila se. Nadjamo se, da bodo nove postave v zadevi železnic v prihodnje take nesreče zavarovale.

Iz Krajnja je došla „Novicam“ sledeča zahvala: 3. t. m. je umerla moja ljuba sestrica Franciška Saveria. Bila je ona dobra dušica, umetna pevka Krajnske

---

*) Poslani spis nam je drag; kmalo príde na versto. Vrd.

farne cerkve, iskrena Slovenka, in od vsih, ki so jo poznali, poštovana in ljubljena. Ko ji je zakljenkalo, je prebivavce Krajnskiga mesta žalost prepadla, zakaj čuli so, da so sladki glasi tiste, ki je s svojim ginljivim petjem serca vernih tolikokrat k nebesam povzdigovala, za vselej utihnili! Skazali so pa svoji ljubljenki tudi prav lepó zadnjo čast. Visokočastiti častni korar in tehant g. Anton Kos z vsimi svojimi gospodi so jo k grobu spremili, in mestna muzika, ktera je njeno lepo petje tolikokrat pri božji službi spremljevala, ji je žalostno popotnico napravila do groba. Spremila jo je velika množica iz mesta in bližnjih vasí. Na pokopališu so pevci farne cerkve ganljivo zapeli prelepo Riharjevo čveteroglasno antifono: „Verujem, de Zveličar moj živi“. Verli Krajnci so pri ti priložnosti vnovič pokazali, da umetnost in zasluge tudi še po smerti ceniti vedo. Bog Vam, dragi rojaki! poverni vašo bratovsko ljubezin, ki ste jo skazali moji nepozabljivi sestrici! Matevž Puhar, Naklanski kaplan.

Iz Postojne se „Ljublj. časniku“ grozna novíca piše, da je tista kmetica iz Pristave pri Jami, ki jo je stekel volk 12. januara popadel, za stekljíno 8. t. m. umerla, ko je bila poprej s sv. smertnimi zakramenti previdena in je še pred to noč s hudo božjastjo zdraviga fantiča rodila. Gosp. dr. Potočnik in g. ranocelnik Himmer sta revi edina pomočnika nji in otročiču, ker vsi drugi ljudjé so straha polni od nju pobegnili. Hvala jima! Bog vé, kaj bo z otrokam!

Iz Ljubljane. V sredo zvečer, malo pred devetimi, so prišli cesar iz Tersta v Ljubljano, kjer so bili v kolodvoru slovesno in veselo sprejeti; grad pod Turnam, kteriga so kupili in ga bojo začasno slavnimu maršalu Radecki-mu prepustili, je bil na Njih vprašanje: „ali se iz Teržaške ceste vidi“, lepo razsvitljen; po kratki pomudi so po železnici proti Dunaji odšli.

— Gosp. deželni poglavar se je za prejeto darilo ki se je po „besedi“ 5. t. m. za naše nesrečne brate nabralo, v prečastitim dopisu od 9. t. m. serčno zahvalil za milodarno napravo slovenskimu društvu, in vsim, ki so se te naprave vdeležili, in ker se je razdelitev nabrane milošine njegovimu predsodku prepustila, je naznanil, da je polovíco revnim Černomljanam in Metličanam, polovíco pa povodnjencam določil. — Radostno da odbor slovenskiga društva to naznanilo vsim vediti, ki so se blagovoljno milodarne besede vdeležili, in se jim tudi še posebno prav lepo zahvali za njih slavno podporo; zahvali se pa tudi pri ti priliki čast. vodstvu filharmoniške družbe, ki je prepustilo tisti večer glasbeno dvorano za besedo, in vsim gospodam, ki so bližnje izbe v ta namen prijazno odperli, kakor tudi gg. bukvotiskarjem: Milic-u, žl. Kleinmajer-ju in F. Bambergu in J. Blazniku, ki so brez plačila dotične natise podarili.

Odbor slov. društva v Ljubljani 10. marca 1852.

Iz Ljubljane. Potrebo podkovíjske in živinozdravniške učilnice spoznavši, se prizadevate po izgledu Krajnske kmetijske družbe tudi kmetijska družba v Pragi in Solnogradu enako učilnico napraviti, kakor je Ljubljanska. V ta namen ste se obernile imenovani družbi na našo: naj bi jima natanjčin popis poslala, kako je Ljubljanska osnovana. Potreba naprave tacih učilnic, ki so nar veči podpora srečnimu kmetijstvu in živinoreji, je tako očitna, da se bojo menda vse dežele našiga cesarstva, kjer še tacih učilnic ni (in dozdaj so le na Dunaji, Milani, Peštu, Gradcu in v Ljubljani) za njih napravo živo poprijele.

Novičar iz mnogih krajev.

C. k. ministerstvo notranjih oprav je soglasno s c. k. ministerstvam pravíce in kmetijstva komisíi za oprostenje zemljiš na znanje dalo, da po postavah, ki zadevajo oprostenje zemljiš, niso ribške pravíce overžene bile, imajo tedaj tako ostati, kakor so v letu 1847 bile, in se ne morejo odkupiti. Kjer pa so take razmere med dosedanjimi posestniki in med vživavci ribštva, ktere spadajo pod postavo 7. septembra 1848, se imajo dotične oblasti po obstoječih predpisih ravnati, dokler morebiti kakošna druga postava ne pride, ki bo ribške pravíce vravnala. Vposled tega naukaza se imajo tedaj ribštva natanjko preiskati, ktere po določilih cesarskiga patenta od 4. marca 1849 spadajo k odškodovavnim ali odkupljivim davšinam in se tedaj na podložnost ali na kakošno drugo v ti postavi določeno pogodbo opirajo. — Cesar so Teržačanam po sklepu od 10. t. m. spet novo milost naklonili in gledé na posebne razmere stanovnikov Tersta in njegove okolice ukazali, da po druzih deželah navadno rekrutiranje se ima še le v letu 1858 ondi začeti. — Ministerstvo je ukazalo, da ob nar večih praznicih, kakor so božič, velika noč, binkošti, praznik sv. rešnjiga telesa, Marie oznanovanje in mali Šmarin, morajo prodajavnice tobaka in kolkov (štempeljnov) dopoldné zaperte ostati. — Po naukazu ministerstva pridejo tisti rekruti, ki imajo kakošno lahko ozdravljivo bolezin, so pa scer za vojašino dobri, v vojaško bolnišnico; na dan se plača za-nje 24 krajc. iz deželne kase. — Goljufijo, da iz nekterih fabrik ne meri blago toliko, za kolikor se prodaja, bo nova postava prestregla, po kteri bo mogel vsak fabrikant na obá konca vsaciga kosa blagá mero po Dunajskim vatlu zaznamovati in fabrikno marko pritisniti. — Kupčijska zbornica v Zagrebu je sklenila ministerstvu prošnjo predložiti: naj bi se dela na železnicah Horvaških, ki so jih cesar že poterdili, in pa poravnanje Savo-toka iz Zagreba v Sisek brez odlaše začele. — Dunajski dimnikar Anton Toskano je znajdel napravo, ktera ob ognju dimnik sama zaprè in tako oginj berž zaduší. — Po pismih iz Banata kaže ozimina dosihmal prav lepo; magacini so žita polni; kup bolj pada, kot kviško gré. — Tudi stari Turki se že poslužnjejo pošasti panslavizma, da pod tem strašilam vodo na svoj malin vodijo. V „Teržaškim časniku“ beremo, da stari Turčíni kristjanam v Bosni mende zato panslavitično zakletbo podtikujejo, da so jim pod tem izgovoram vse orožje pobrali. Gotovo je, da s kristjani v Bosni tudi Omer paša (poturčen kristjan) hudo ravná. — Časnik „Presse“ primerja letošnjo dolgo zimo z zimo od leta 1846 na 1847, po kteri smémo lepiga poletja pričakovati. — Ondi beremo tudi pomoček, kako je neka županija na Nemškim beračúne pregnala; ona je podelila fajmoštru blizo farovža veliko njivo, kamor je bil vsak berač podvizan delat iti in si malico zaslužit; veliko lenuhov je berž pobegnilo; nekteri so se s kislim obrazam dela lotili, pa kmalo jih je lenoba premagala ter so šli rakam žvižgat. Od tístihmal ne pride noben beračún več v tisto sosesko. Naj bi se povsod tako ravnalo! — Začetek zbora v Parizu je na 29. t. m. napovedan. Po začetku bo velik bal (ples) v kraljevim poslopji. — Francoski poslanec pri Angleški vladi grof Walewsky je te dni s svojo ženo nanagloma London zapustil, vse je radovedno zakaj, kar pa dozdaj še nihče ne vé.

Milodari za pogorelce v Podgorici:

Gosp. Jožef Fik, fajmošter v Selcah . . .	2 fl.
» Janez Dolničar, kaplan v Selcah . .	2 »

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*